

JOAKIM SANDER

VERNIK

Preveo sa švedskog
Nikola Perišić

■ Laguna ■

Naslov originala

Joakim Zander

ORTEN

Copyright © Joakim Zander 2015

Published by arrangement with Ahlander Agency

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Mojim roditeljima

*platio sam za izdaju
ali tad još nisam znao
da otišli ste zauvek*

*i da sad sledi
mrak*

Zbignjev Herbert

1.

Naselje Berj – zima 2011.

Noćas nisko letimo kroz Naselje, brzina nam je precizno podešena, a formacija snažna i zbijena. Noćas smo nečujni, oči su nam nalik na uske proreze. Mi smo Iks ljudi, Braća po oružju, mi smo elita.

Na ulici Drivedsvegen gori automobil, čujemo kako se prozori rasprskavaju od vreline, vidimo staklo rasuto po snegu poput inja, prozirne krhotine ogorčenja i dokonosti. Sve je isto kao i bilo koje druge večeri ove zime, a klinci se više ne trude ni da uzlete do pasarele nad kolosekom, već ostaju oko automobila, tako blizu da im se plamen ogleda u razrogačenim beonjačama i peče im kožu. Znaju tačno koliko će vremena proći pre nego što se oglase sirene, ne žure, ne moraju više da misle na vreme, čak više nemaju ni od čega da beže.

Ali mi ne stajemo, naš cilj je važniji, više nismo ptići koji potpaljuju automobile, mi smo orlovi i sokolovi, grabljivice sa oštrijim kandžama, opasnijim kljunovima, većim apetitom. Lois, Lisac, Mehdi i Baunti. Okrećem glavu i gledam svoju braću, njihove siluete nalik na senke u odsjaju vatre.

Nešto mi u srcu raste i raste. Prestao sam da te jurim. Mnogo je prošlo otkako si počela da se udaljavaš od ovoga. Iako tvoja senka i dalje pada na sivi zid moje sobe svake večeri kada odem na spavanje, sada imam prijatelje, imam braću koja su nalik meni. Podjednako su lišeni cilja i ideja. Podjednako prazni i umorni.

„Ey, Fadi?“

Bauntijev glas bio je tanak i šupalj, kao da mu nedostaje vazduha ili snage u plućima.

„Jezik za zube, pederčino“, reži Lisac.

Udarilo je Bauntija po ramenu, a ovaj je od udarca posrnuo u stranu, u dublji sneg.

„Saberite se“, kažem ja. „Sad je ozbiljno, zar ne shvatate?“

„Ali...“, poče Baunti.

„Nema tu nikakvog jebenog ali, *sharmuta**.“

Lisac ponovo zarezha i diže ruku.

„Ali, jesi li siguran da znaš šifru?“, nastavio je Baunti zakoračivši unazad, da izbegne novi udarac. „Da je nisu promenili?“

Beton se nadvija nad nama, prima nas u sebe, drži nas na mestu. Vazduh ispunjavaju minus deset stepeni i benzin koji gori. Sležem ramenima i osećam kako mi se pluća skupljaju. Osećam se kao i uvek: kao da ništa ne znam i ni u šta nisam siguran.

„Jesam, jebiga“, odgovaram. „A sad umukni.“

Čekamo u senci na drugoj strani Piratskog trga, iako je pusto, iako je dva ujutru. Čekamo sve dok ne začujemo sirene kako se prolamaju auto-putem, dok ne vidimo kako nebo iznad igrališta obasjavaju plava svetla. Čekamo sve dok

---

* Arap.: kurvin sine. (Prim. prev.)

ne ugledamo Mehdiya kako lagano trči preko zaleđenih ploča ispred Samijevog kebaba, a koraci mu tupo odjekuju kroz zimsku noć. Sirene su utihnule, sada se čuju samo klinci koji viču i grakću dok hodaju preko pasarele u suprotnom smeru.

„Bezbedno je“, zadihano izusti Mehdi, a iz pluća mu je šištalalo i cvilelo, zbog astme.

Presamitio se, dahtao i stenjao.

„Samo vatrogasci, *aina** više i ne dolazi.“

Svi u tišini klimamo glavama, svečano kao na pogrebu. Sad ozbiljno. Ključ me peče u džepu, šifra u glavi. Ispravljam se i pogled mi prati prozore lepljive od dečjih prstiju na drugoj strani trga, pa se penje uz ispucalu fasadu, dronjave venecijanere, čaršave koji služe kao zavese, satelitske antene, somalijske zastave, pa još više, preko krova i gore. Nebo je crno i hladno, čak ni zvezde nisu izašle noćas, nema ni sumorne mesečeve kriške, samo bezlični, crni oblaci i ništavilo. Pa ipak mi se pogled zadržava tu, smrznut kao i noć, kao moji prsti. Ovo je izbor koji moram da napravim. Ti ili braća.

Naterao sam sebe da odvojim pogled od noći, išlo je teško, kao jezik zalepljen za smrznuti stub.

„Šta čekate? *Jalla!*“, ** rekao sam.

U formaciji letimo preko trga, tihi kao stelt avioni, kao prokleti dronovi. Mi smo specijalna jedinica, gangsteri, elita. Nema nikakvog zvuka, iz usta nam izlazi samo para, u ušima nam šume samo udisaji i krv, tu smo samo mi i naš zadatak.

Lako je. Ključ u bravu, bez osvrtnanja. Svi ulazimo, ja radim isto što i ti, isto što sam video da ti radiš, idemo pravo

* Tur.: policija. (Prim. prev.)

** Arap.: Hajde. (Prim. prev.)

do bele table, srca nam lupaju, kucamo šifru, reči i dalje stoje na ekranu, na jedan hiljaditi deo sekunde čekanja pre nego što se začuje dug pisak koji znači da je uspelo, ušli smo. Brzo čestitamo jedni drugima u tišini, vadimo džepne lampe, prolazimo hodnikom i ulazimo u studio.

Na stolu u kontrolnoj sobi stoje dva mekbuka. *Cap!* Sad su naši. Dva samsunga se pune. *Cap!* Sad su naši. Tri mala tableta. *Cap!* Mikrofoni i gitare. Zgledamo se. Zajebi to. Preteško je. Sagnuo sam se ispod miks-pulta, čučnuo i nasumice pipao po mraku dok je nisam pronašao. Polako sam izvukao kutiju od patika. *Najk.* Otvorio sam je, onjušio i osetio kako me ispunjava sladak miris trave.

„Ey!“

Pokazao sam braći jedan već smotan, a oni su raširenih očiju podizali palčeve. Ali ima još. Video sam to kada sam bio ovde s tobom, video sam Blekaja kako uzima dve hiljadarke i daje ih nekoj jebenoj prišipetlji da im kupi alkohol. Tako mi je ovo i palo na pamet, tako se rodila ideja.

Ušunjabo sam se u drugu prostoriju, kancelariju. Povukao gornju fioku, ali nije se otvorila. Džekpot!

„Lisac!“, šapnem u pravcu studija. „Šrafčiger.“

Lisac je kralj šrafčigera, dleta, pajsera. Nema tog prozora niti vrata koja on ne bi uspeo da otvori – i ovo je sasvim lako za njega. Samo se oslonio o ploču stola i sagnuo, a fioka je odmah izletela. Škrinja je bila zelena i teška, zaustavio sam Lisca, koji je već počeo nešto da prčka oko nje.

„Zajebi sad to“, rekao sam mu. „Posle ćemo.“

I tu je bio kraj. Navrli smo kroz vrata poput vode, ruku punih plena, dole do igrališta gde smo izvršili osnovnu podeću. Ja sam uzeo škrinju i jedan mekbuk.

„Sad se pritajite. Vidimo se u četvrtak.“

Na tome se i završilo. Noć je bila hladna, prazna i tiha. Ni automobili više nisu goreli, a mene je umor zapljusnuo poput mora, poput snega, poput tame, dok sam se teturao kući, tih i prazan, umesto da budem ushićen osećajem bezakonja, da se osećam zadovoljno i snažno. Uopšte nije bilo onako kao što sam očekivao.

Kasnije, u mojoj sobi, sivožuta svetlost ulične lampe pred mojim prozorom nikako me nije ostavljala na miru, uvlačila mi se ispod kapaka, dopirala do zenica, čak i kada sam zatvorio oči i uronio glavu u kvrgavi jastuk. Šta god radio, nije me puštalo. Naposletku sam odustao i otvorio oči, uspravio sam se u krevetu ali nisam palio lampu. Vreme se rastezalo i menjalo oblik, sve dok nije potpuno iščezlo, osluškivao sam kako vrata moje sobe škripe, kako pod cvili i krcka. Nisam se osvrtao, pogled mi je i dalje bio prikovan za zid.

Kada si otvorila vrata i sela na samu ivicu kreveta, unela si sa sobom zimu u sobu. Vazduh je bio nepomičan.

„Sećaš li se kada smo bili mali“, počela si. „Ti si tada možda imao deset godina? Kada sam počela da govorim kako moram da odem odavde?“

Znao sam šta ćeš ispričati, to je jedna od naših priča, deo naše mitologije, ali nisam odgovarao ništa. Samo sam sedeo tu, prazan, ukočenih leđa.

„Tada sam se ponovo posvađala s njima. Ne sećam se šta je bio uzrok. Neka *khara*, neko sranje, ko će ga znati? Izletela sam napolje, i vratila sam se kući tek kasno. A ti si kao bio preveliki da se igraš sa svojim prljavim starim lego

kockama? Ali kada sam se vratila kući, videla sam da si poređao sve plave kockice, uz nešto belih, na jednu od onih zelenih podloga, i sve to stavio na moj krevet pre nego što si zaspao. Sećaš se?“

Blago sam klimnuo glavom. Sećam se. Sećam se svega.
„Sećaš li se šta je predstavljalo?“

Nisam ništa odgovorio. Bilo je to isuviše davno. Isuviše toga se dogodilo u međuvremenu.

„Rekao si mi da je to more. Da si nam napravio more kojim možemo da otplovimo. I da ćeš sklepati i čamac koji će nam poslužiti za to.“

Osećao sam kako me nešto peče ispod očnih kapaka i u grudima. Osećao sam kako se sve steže, kako se davim u prošlosti, kako se davim u budućnosti. Nije potrebna voda da bi se čovek udavio.

„Ali nikada nisi sklepaio taj čamac, Fadi, samo more.“

Poželeo sam nešto da kažem, možda da objasnim, možda da izustim izvini, izvini, izvini. Ali znam da bih uspeo samo da cmizdrim i slinim, i da ću time doneti samo kaos i nemir. Sedeli smo ćutke.

A onda, na kraju:

„Možda si sada napravio čamac, Fadi“, rekla si. „Ali je dovoljan samo za jednog.“

Najzad sam se okrenuo i pogledao te. Umorna si i tanka, koža kao da ti je bleđa pod slabim svetlom. Gledao sam te kako čiliš otkako sam bio mali. Ali ovako nikada nisi izgledala.

„Kako to misliš?“, upitao sam.

Izgledala si tako tužno kada si me pogledala. Ne razočarana, ne ljuta. Samo tužna.

„Šta si mislio? Da neće ukapirati čiji je ključ? I čija šifra? U studiju svako ima ličnu šifru. Svako ima svoju, da bi mogli da znaju ko je kada bio unutra. Kada Horhe sutra ujutru

bude došao, prvo će proveriti baš to, i onda će videti da je upotrebljena moja šifra, zar ne?“

Šta da radim? Stid me je pekao. Izdaja. Jebena glupost. Ja sam *khain* – izdajnik. Zatim strah.

„Horhe i Blekaj će me ubiti“, rekao sam.

„Oni neće“, odgovorila si. „Ali Biz ili Mahmud ili Rus hoće sigurno.“

Sada sam osetio kako mi suze teku niz obraze. Postideo sam se suza, ali i svoje potpune obamrlosti od straha.

„Fadi, *habibi*“,* nastavila si. „Kako si mogao da budeš tako jebeno glup? Pa znaš da im neće biti dovoljno da im samo vratiš stvari. Onaj ko uradi ovako nešto protiv *Piratskih traka*... Dođavola, Fadi, pa oni su jedini na koje možemo da budemo ponosni. Onaj ko uradi ovako nešto je izdajnik. Čitavog Naselja. Niko ga neće braniti.“

Kroz suze sam video kako ustaješ sa kreveta i prilaziš svom ormanu. Gotovo nikada nisi ovde, tek poneku noć u toku nedelje, ali video sam da su ti blokovi za skice ovde. Sada si se protegla da dohvatiš najvišu policu, grabila blokove i knjige i trpala ih u vreću s natpisom *Piratske trake*, zajedno sa švedskim rečnikom. Bio je sav izlizan i prljav, uši na sve strane, posle tolikih naših dana i noći.

Sada mi se tako dalekim čini naše uverenje da će nam on biti dovoljan, da samo treba da naučimo sve reči, da će biti dovoljno da pevamo kao i svi ostali, da ne kreštimo i ne paramo uši drugima. Zastala si i ponovo izvadila rečnik, pa ga spustila na krevet.

„Bolje da ti uzmeš ovo“, rekla si. „Meni više nije potrebno.“

Sakrio sam lice rukama, nisam mogao više da te gledam.

„Kako si znala?“, upitao sam tiho. „Kako si znala za *Piratske trake*?“

---

* Arap.: dragi, voljeni. (Prim. prev.)

Kroz šake sam nazirao da sležeš ramenima i vrtiš glavom.

„Videla sam vas još u toku popodneva, kako od nervoze pušite cigaretu za cigaretom gore kod pasarele. Bilo mi je jasno da nešto smerate. Niste vi baš toliko vešti, Fadi. Onda sam čula za provalu. Nisam glupa, znaš.“

„Šta ćeš uraditi?“, upitao sam. „Kuda ćeš?“

„Nije važno. Bolje da sada ne znaš. Javiću se.“

Čučnula si ispred mene, sklonila mi ruke sa lica, primorala me da te pogledam.

„Ovako“, počela si, a glas ti je bio toliko ozbiljan da je vazduh oko nas zadrhta. „Što se njih tiče, ja sam noćas bila u studiju. Šifra je moja. Ako noćas nestanem bez reči, neće imati nikakvog razloga da sumnjiče nekog drugog.“

Držala si me za ručne zglobove, gledala si me pravo u oči, kroz moje suze i moju sramotu, kroz ogledala i dim, kroz obmane, pravo u ono što sam možda ja, pravo u ono što je moje dno. Nisam znao šta da kažem, otvorio sam usta pa ih zatvorio, pokušao sam da odvratim pogled od tvojih dubokih očiju, ali nisi me puštala.

„Ali, ne razumem“, pokušah.

„Jednostavno je, *habibi*“, rekla si mi. „Na kraju si mi ipak napravio čamac.“

Pomilovala si me po kosi.

„Izvini“, rekao sam. „Izvini, izvini.“

Sklopio sam oči i osetio tvoje suve usne na obrazu. Kada sam otvorio oči, nije te više bilo.

2.

Brooklyn, New York – četvrtak, 13. avgust 2015.

Tanki dušek na betonskom podu; zvuk kamiona sa ulice od koga prljava prozorska okna zveckaju; povremeni glasovi i kloparanje visokih potpetica po asfaltu; sirene u Aveniji Atlantik; toplota koja pritiska i podrhtava; puls koji odjekuje među zidovima od cigle; ključ u vratima.

Jasmina ustade. Istog trenutka se razbudila, očiju širom otvorenih, spremnih na sve, skoro sve. Oko nje svi ti zvuci, a na podu odsjaj svetla. Tama, refleksi i signali koje ne prepoznaje odmah, koji joj se ne zadržavaju u svesti. Ali tu je i zvuk ključa u vratima. Osvrnula se, navukla jučerašnju crnu lanenu majicu preko glave i ramena, nespretno obukla farmerke, provukla rukom kroz gustu, tamnu kosu i nečujno ustala. Neobrađeni pod bio je iznenađujuće hladan pod njenim tabanima.

Brava je škripala i čangrljala. Čik-čak-čik-čak-čik. Neko je okretao i gurao ključ. Zvuk je odjekivao i odbijao se kroz mračni stan. Plavo svetlo sa ulice treperilo je kroz prozore i padalo na poludovršena platna oslonjena o zidove.

* * *

Bilo je gluvo doba noći. Koliko li je dugo spavala? Da li je uopšte spavala? Džet-leg je krčao i bruja u njoj, kao da su joj sva čula filtrirana kroz neku napuštenu radijsku frekvenciju koja usporava tempo i u njoj izaziva tromost i usporenost. Ponovo je zatresla glavom da bi se brujanje utišalo, a glava razbistrila. Meko je krenula prema zvuku, prema vratima, nagonski, poput životinje. Iza nje, sirene su se udaljavale ispucalim asfaltom i za sobom ostavljale nešto što je ličilo na mir. Ne računajući zvuk ključa u bravi.

Približila se vratima, toliko da su joj usne dodirnule lim kada je na švedskom upitala:

„Ti si?“

Glas joj je bio suv i promukao od ostataka avionskog vazduha u plućima. Ključ je prestao da grebe u bravi.

„Jasmina?“, odvratio je on sa druge strane.

Taj način na koji je izgovorio njeno ime. Intonacija i isprekidan, nestrpljiv ton njegovog govora. Agresija i zbu-njenost. Sve što su izgradili obrušilo se u trenutku. Okrenula je bravu i vrata su se otvorila.

David je izgledao skoro isto kao i obično, skoro kao pre nedelju dana. Iste blago povijene usne, ista duboka bora na čelu. Ista ključna kost i jamica na levom obrazu kada se osmehne, ista obrijana glava, ista siva majica sa istim fleka-ma od farbe u spreju i tuša; iste farmerke od debelog, starog teksasa koje mu je ona kupila u Šibuji, tokom svog prvog putovanja u Tokio. Ali tu je i strnjika od brade i prljavi nokti, pogled tečan poput žive i vilice koje stalno žvaću.

„Jasmina, bejbi!“

Raširio je ruke i prekoračio preko praga, dok su mu se zubi presijavali pod žutim odsjajem sa ulice. Ustuknula je i okrenula se od njega, izbegavši njegov zagrljaj.

„*Baby, I didn't realize... What time is it?*“*

Okrenuo je ručni zglob tražeći sat koga nije bilo, udario se po džepovima loveći mobilni telefon, najzad uspeo da ga izvadi i manijakalno počeo da pritiska dugmiće na njemu, ali reakcije nije bilo.

„*What the fuck? I'm outta battery, baby! What time is it?*“**

Žvakao je i žvakao vilicama, pa bacio telefon koji je trenuo o beton. Ponovo je krenuo ka njoj, ovoga puta sa šakama ispruženim ispred sebe, u pokušaju da joj obgrli lice. Uzmicala je sve dok se nije našla na sredini sobe, u potkrovlju, kako je on to nazivao, mada nije bilo veće od studentske sobe, garderobera, bez obzira na to što je tavanica visoka, a prozori ponekad, rano ujutru, ispune prostoriju svetlošću.

„Zašto pričaš engleski?“ upitala je.

Zastao je i pogledao je kao da sve dosad nije zaista primetio njeno prisustvo.

„Kako si ušla?“ upitao je on na švedskom, optužujućim tonom koji je kipeo od paranoje i agresivnosti.

„Davide“, odvrtila je nahevši glavu, kao da se obraća detetu, „šta se dogodilo?“

Nastavila je da stoji nasred betonskog poda, ruku prekrštenih na grudima. Osećala je kako se bes probija kroz bol i zbunjenost koju je nosila u sebi, i osećala je kako raste. Postojao je neki ponor u njoj, u njima, u ovoj sobi. Svaki put kada pomisli da je uspela da se zadrži na poroznim ivicama ponora, osetila bi kako se ovaj širi, a njene šake počinju da se klizaju po kamenu. Koliko god se opirala, ritala i krvarila, padala je naglavce, većito niže i niže.

„Dogodilo?“ upitao je on. „Kako to misliš?“

* Engl.: Bejbi, nisam ni primetio... Koliko je sati? (Prim. prev.)

** Engl.: Šta je ovo, jebiga? Istrošila mi se baterija, bejbi! Koliko je sati? (Prim. prev.)

Otvorio je frižider pa otvarao i zatvarao fioke s povrćem, pomerao stare ostatke jela sa police na policu. Pakovanje putera palo je na pod, a on to izgleda nije ni primetio.

„Timi i Ajša su pravili žurku, a posle smo otišli dalje sa Rašidom i još nekima.“

Okrenuo se ka njoj, iznenađen:

„Šta sad radiš ovde? Pa trebalo je da dođeš u četvrtak.“

„Sada je četvrtak“, rekla je ona pritiskajući prst na slepo-očnicu. „Ili petak, tačnije.“

Brujanje se nije utišavalo, baš naprotiv.

„Timi i Ajša su pravili žurku u utorak“, rekla je. „Nisi se vraćao kući, zar ne?“

Slegnuo je ramenima i delovao kao da pokušava da razmisli.

„Četvrtak?“, rekao je. „Rašid i ja smo se udubili u neke bitove koje je pronašao. Zatim smo produžili na žurku u Bušviku. Loren je bila tamo.“

Izgledao je kao da očekuje priznanje zbog toga što je pomenuo galeristkinju koja, kao što su oboje znali, nikada neće izložiti neku od njegovih slika.

„Bila je baš zainteresovana za novi pravac kojim sam krenuo, znaš, ptice i crkve. Jesam li ti već pričao o tome?“

Jasmina je čučnula i sakrila lice u šake. Prsti kao da su joj klizili niz kamen.

„Hiljadu miliona puta, Davide. Ali nisi naslikao baš ništa, zar ne? Nijednu jebenu liniju!“

Ponovo je ustala i otišla do duplog dušeka u uglu, pa tamo uzela dva tanka, šuštava lista papira. Prišla je Davidu i bez reči ih spustila na kuhinjski pult ispred njega.

On se nagnuo i začkiljio prema njima.

„Eh“, izustio je. „Zajebi to. Proći će sto godina pre nego što nas odvuku na sud. *We're artists, baby!** Izbacivanje iz stana je samo jedan deo naše priče.“

---

* Engl.: Mi smo umetnici, bejbi! (Prim. prev.)

„Treba da idemo na sud za deset dana, Davide. A onda ćemo ostati na ulici, ok? Jebiga, svake nedelje sam ti davala pare da plaćaš kiriju. Šta si uradio s njima? Spid? Žurke u Bušviku?“

Sve dublje i dublje je u ponoru. Više nema snage da se opire.

„Treba mi piće“, rekao je on i iz sve snage povukao vrata od komore zamrzivača.

Kopao je rukama po zamrznutom prostoru sve dok nije dograbio zamagljenu flašu i podigao je prema sivoj noćnoj izmaglici. Promućkao ju je i okrenuo naopako pre nego što ju je besno tresnuo o sivi zid od cigle. Flaša je za desetak centimetara promašila prozor i rasprsla se u moru zamrznutih staklenih kristala.

„Zašto si popila svu votku, jebiga?“ zarezao je okrećući se prema njoj.

Možda je zbog izbacivanja iz stana, možda zbog putovanja i džet-lega. Možda zbog tuge i zbunjenosti u prethodnih mesec dana, ali nešto se uvijalo i narastalo u njoj. Možda se ponor ispod nje širio. Možda je zbog prljavštine pod njegovim noktima. Možda je zbog toga jasno videla tamno, krvavo dno ponora. Možda nije ništa. Ali njegova pretnja odjednom se pretvorila u obećanje. Odjednom je znala šta treba da uradi.

„Nisam dirala tvoju votku, Davide“, rekla je.

I ne samo to. Glas joj nije zadrhtao, nije skrenula pogled, nije otišla. Umesto toga je prekrstila ruke na grudima i koračnula prema njemu. Osetila je kako joj se komad srčce zariva duboko u taban na levom stopalu, osetila koliko je hladan na ovoj vrućini, koliko je na vrućini hladna čak i krv.

David je izgledao iznenađeno. Ono što je govorila nije se uklapalo u njihovu priču, a ta priča je bila puna epizoda u kojima ona kleči u uglu sa đubrovnikom ili hartijom ili

nečim drugim i skuplja krhotine. Na trenutak je delovao zabrinuto. Vilice su mu žvakale. Zenice izgledale kao da će se rasprsnuti. Zatim:

„Šta si rekla, jebiga?“

Koraknuo je prema njoj, a kraj usana mu je poigravao od spida ili napregnutosti, ili nedostatka sna. Ona oseti kako joj prsti klize niz kamen, kako grebu i lome se, kako krv ističe iz nje kroz stopalo, na beton.

Znala je da to odmah može da prekine. Da može da uzmakne i povinuje se. Uzme papir iz toaleta i pokupi jebenu srču. Da može da skokne dole do Indijca koji celu noć radi na Aveniji Klason i kupi flašu džeka. On bi mogao da popije polovinu i možda se malo razviče. Mogla bi da odvrati njegovu mržnju od sebe, prema spoljašnjosti, galeristima i agentima i svima onima koji treba da budu krivi za činjenicu da on nije naslikao nijednu poštenu sliku otkako su došli u Bruklin. Možda bi mogla da pozajmi pare od Breta da bi izbegli izbacivanje iz stana? I malo otputuju do Tokija ili Berlina. Nastave da štede za nešto što će ublažiti pad, za sopstveni stan, kako bi mogli da iščeznu u mračnoj noći. Mogla bi da uradi sve ono što je uradila stotinu puta ranije, da ponovo lagano padne u ponor i dozvoli da je njihova priča ponovo uzme pod svoje.

Ali to nije uradila.

„Kažem ti da sam deset dana bila u Tokiju“, rekla je umesto toga. „I znaš da nisam dirala tvoju jebenu votku.“

Koraknuo je prema njoj, kao da na trenutak razmatra to što je rekla.

„Dok si ti bio ovde i po hiljaditi put proćerdao kiriju na provod sa svojim prokletim klubom luzera, ja sam se satirala da bismo mogli da nastavimo dalje i izvučemo se iz ovog sranja“, nastavila je.

Sada je već otišla predaleko. Dalje nego ikada. Ali nedostatak sna davao joj je lakoću i opuštenost. Na trenutak joj se učinilo da više nije deo svega toga, barem ne u potpunosti. Kao da je prošli mesec učinio da njihova priča privremeno popusti svoj grčeviti stisak oko nje, kao da ono što je delila sa Davidom više nije bilo stvarno, već samo imitacija, mit i san.

Već je prošlo mesec dana, ceo jedan mesec otkako je Fadi zauvek iščezao, mesec dana otkako joj je telefon zazvonio u džepu u metrou negde ispod Vašington skver parka, a svet oko nje kao da se usporio. Mesec dana otkako je počela da beži od toga, od tuge i prošlosti, brže i dalje nego što je mislila da je sposobna. A onda, baš kada je mislila da ne može stići dalje od toga, baš kada je osetila da joj je grozomorno čudovište tuge za petama, pre četiri dana je dobila drugu poruku. Mutna slika onoga što je možda Fadi u Naselju Berj. Fadi je mrtav. Fadi je živ. Ništa se više ne uklapa, više nema nikakvih šablona.

„Jebena svinjo!“, povikala je, osetivši kako joj se glas cepa, kako postaje sirov i bolan.

„Umukni!“, zaurkao je David, glasnije, dublje.

Podigao je ruku pred njenim licem, kao da hoće fizički da spreči njene reči da se čuju u prostoriji.

„Sada umukni! Šta ti misliš, ko si? A? Ne dugujem ti ništa, jebiga. To dobro znaš.“

Sad joj se uneo u lice, osetila je hemiju u njegovom dahu, prodoran zadah znoja sa 48-časovne žurke – u njegovoj odeći, njegovoj koži. Glas mu je sada bio tiši, sa više pretnje.

„Ko si ti da me gnjaviš svojim sranjima? Da nije mene, i dalje bi bila u onom jebenom ciganskom kraju. Da nije mene, radila bi u jebenom kozmetičkom salonu keve tvoje drugarice, usred betona, nezahvalna mala pizdo. Ili bi bila pokojna, kao tvoj prokleti brat. Šepuriš se ovde jebenim putovanjima u Tokio... Kao da ih ti nisam ja sredio. Jebote!“

Osetila je njegovu pljuvačku na obrazu, svesna da je ono što govori istina. Rekao joj je to već mnogo puta. Pomislila je na to toliko puta ranije. Njen dug prema njemu toliki je da poravnava ponor, poravnava sve. Oseća kako je njihova priča ponovo uzima pod svoje. Kako je njen čvrsti zagrljaj privlači i polako vuče sa sobom naniže.

Tada samo što nije popustila stisak kojim se držala za rub. I zagrlj ga. Da ga drži uza sebe, oseti njegovu glavu na svom ramenu, njegove ruke oko svog struka.

Ali noćas je nešto bilo drugačije. Kao da su se lestvice od konopca spustile u ponor, nadohvat ruke. Fadijeva smrt i vaskrsenje. Svet je podrhtavao i tresao se, osetila je vrtoglavicu. Putovanje između različitih vremenskih zona učinilo je da se oseća lagano i nestvarno. Ali znala da neće uspeti da dohvati lestvice sama, da joj je on potreban i za to. Možda pre svega za to. Potrebne su joj njegove ruke da bi se izvu- kla iz ponora bez dna i izbacila njihovu priču iz koloseka. Potreban joj je on da bi bila slobodna i da bi mogla da spase ono što se spasti može.

Uspela je da se obuzda i uzmakne, da primora nežnost da se pretvori u mržnju ničim drugim osim sopstvenom voljom. Odgurnula je njegove grudi što je jače mogla i povi- kala svom snagom kojom ju je darovala njihova zajednička disfunkcionalna priča.

Zateturao se jedan korak unazad, za trenutak dezorijen- tisan.

„Jebem ti, kakav si ti lažnjak“, vikala je. „Kakav si jebeni klovn, Davide! Misliš da si umetnik...“

Nasmejala se prazno, beživotno.

„Umetnik! Kakva dobra šala! Nisi ništa uradio već godinu dana! Ti si džanki, Davide. Na korak od ulice. I ti si mene spasao? Zar ne shvataš da te samo ja još razdvajam od jebene klupe u parku?“

I to je sve što je stigla da kaže pre nego što ju je Davidova stegnuta pesnica pogodila u slepoočnicu. U glavi ju je peklo i brujalo, osetila se kao da nema težinu. Soba se izvila i poskočila oko nje dok je padala poleduške na beton. Ukus metala na jeziku. Podsećanje na tugu i prazninu. I kraj njihove priče.

I pobedu.

3.

Naselje Berj – jesen 2000.

Dakle, ime mu je Naselje Berj, zovu ga Naselje Berj, a mogu ga zvati kako god hoće, nas živo zaboje za to. Mi ne umeemo to da izgovorimo, ali ipak smo bolji od onih drugih. Sada znamo da oni nikada neće umeti da govore ovde, da ih niko nikada neće razumeti. Ostaće nemi izvan ovih zidova, a najgore od svega je što će ipak pokušavati. Šuškaće i zamuckivaće, i misliće da su im njihovi zakotrjani suglasnici i zvonki samoglasnici dovoljni da opstanu ovde; da će im biti dovoljni da frfljajući i mucajući postignu ono što žele. Ali neće im biti dovoljni, nikada. Kao ni mahanje rukama i kolutanje očima, crne, izlizane svećane pantalone, šalovi i nakit. Kako bi i mogli biti? Znali smo to od prvog dana. Kako to da oni nisu? Znali smo da smo ovde stranci. Da nikada nećemo biti nešto više od zbira naših ograničenja. Da za takve kao što smo mi nikada neće biti dovoljno da jednostavno radimo najbolje što možemo.

Tako smo odlučili ovde, u dnevnoj sobi novog, starog, oronulog stana s pukotinama u parketu, dečjim žvrljotinama na kuhinjskim elementima, blesavih izraza lica i dalje

upakovanih u kutiju za selidbe kraj zida, i dalje iščekujući da će se neko pozabaviti ovim. Da će nas neko raspakovati i uputiti u sve ove novine. Ovde na parketu odlučili smo da nismo nalik stvarima u kutiji, da ne možemo nikoga da očekujemo, da nikada nećemo moći da se oslonimo na one tamo u kuhinji, koji su nas doveli ovamo, pa zatim kapitulirali. Na njih koji nisu u stanju da se odvoje od stare odeće, starih misli i starog jezika.

Sedeli smo ćutke. Slušali smo ih kako mucaju i mrmrljaju u kuhinji, kako se žale na *tahini* u prodavnici na trgu, na to da je paradajz kiseo, žale se na peršun, maslinovo ulje, na to kako ovde ne postoji povrće koje zaslužuje da se tako nazove. Zgledali smo se i ti si mi se osmehnula i pomilovala me po obrazu, pa si mi sklonila uvojak kose sa čela. Upravo si me naučila jednu zabavnu reč. *Bečka šnicla*. To je nešto što su posluživali u školskoj trpezariji, nešto onako smeđe i sivkasto što možda ima u sebi meso. Mi naravno ne smemo da jedemo svinjetinu, ali nije nas briga za to. Kao prilog smo imali krompir, uvek daju krompir uz sve.

Sedeli smo tamo na podu i slušali njihovo zanovetanje i gundanje iz kuhinje i činilo nam se kao da smo ovde sami, samo ti i ja, da se između nas i kuhinje prostiru okeani i svetovi, galaksije i čitav svemir. Hladan vetar se osetio iz pravca iskrivljenih balkonskih vrata, i prošaputala si:

„Možda bi umesto toga trebalo da jedemo *bečku šniclu*.“

Smejali smo se dok nismo ostali bez daha. Tu sve počinje. Tu smo odlučili da postojimo samo nas dvoje.

U početku smo išli samo do škole, ništa više. Čekao sam te ispred baraka i krio se iza žbunova koji u jesen izgube lišće i ostanu goli i ružni kao i sve ostalo. Dok sam brojao minute

na velikom satu smeštenom na zgradi od cigle na drugoj strani dvorišta, brao sam bele bobice sa žbunja i stiskao ih prstima sve dok se ne rasprsnu.

Uvek je bilo sivo, uvek je padala kiša, dok ne počne sneg. Isprva nisam mogao da poverujem da vidim te pahulje koje se pojavljuju niotkud, lake poput misli, poput snova, poput vetra. Smrzavao sam se, poskakivao i drhtao, i čekao i čekao i čekao.

I pitao sam se ko to sme da ide tamo, u veliku školu od cigle, dok mi moramo da idemo ovamo, u barake, i brojao sekunde koji su mi se činile kao minuti, kao sati i dani, dok se naposletku ne pojaviš na vratima, uvek prva, uvek sama, i osmatraš dole prema žbunju dok me tvoje oči ne ugledaju. A tada više nije bilo hladno, ni beznadežno, sekunde više nisu bili sati, popodne se prostiralo pred nama, prazno i beskrajno, potpuno neograničeno satovima i vremenom.

Te jeseni, te zime, zamenili smo njihov *Vajed vajed** za *Razor Tongue* i *7 Days*** i Britni. Te jeseni, te zime, hodali smo asfaltom, između kržljave žive ograde i smrznute trave, kroz svet koji je postajao sve mračniji i mračniji, dok nisam pomislio kako više nikada neću videti sunce, pošto je iščezlo i ostavilo me samog. Kao što me je ostavilo i sve drugo. Osim tebe, sestro.

Polako smo se vraćali kući, njima, po zaleđenom asfaltu, vukli smo noge po tek napadalom snegu između zgrada, pa su za nama ostajale brazde pomoću kojih smo mogli da se

---

* Album libanske pevačice Aline Kalaf. (Prim. prev.)

** Popularne pesme iz 2000. godine koje su izvodili DJ Mendez, odnosno Krejg Dejvid. (Prim. prev.)

vratimo nazad. Kao da smo bili Ivica i Marica, samo nam nije bio potreban put do kuće, već put koji vodi što dalje od nje.

Brzo je zahladnelo, smrzavao sam se u starim patikama, dok je sneg nalazio put ispod jezika, kroz rupu u đonu, ili odozgo, ispod mojih prekratkih pantalona.

„Rasteš prebrzo, bato“, govorila si. „Uskoro više nećemo imati para da te obuvamo.“

Hladnoća se uvlačila kroz jaknu od poliestera i džemper boje senfa iz prodavnice polovne odeće, pa kroz majicu i kožu, sve do kostiju i moždine.

„Uskoro stižemo kući, *habibi*“, rekla si. „Onda ćemo uskočiti u toplu kupku.“

Tu smo se smejali, jer nemamo kadu, već samo tuš sa tankim, slabašnim mlazom mlake vode u jedinom kupatilu, ali smeh me je zagrejao.

Rekla si:

„Tabla, tepih, trava, tući.“

Nove reči koje si naučila. Iz tvojih usta zvuče kao cvrkut ptica, potpuno strano, neljudski. Ali mi znamo da su one ključ, da znače sve, baš sve. Shvatamo da smo sada ovde, da nemamo izbora, da ne možemo da zamenimo naše kratke pantalone, izlizanu obuću, naš tesni, užasni dom. Ali možemo da vežbamo melodiju sve dok ne budemo umeli da pevamo pesmu lepše od bilo koga drugog. A kada je proleće najzad rasulo bledu svetlost po žutoj travi, promućao sam:

„Vrabac, palac, talac, kolač.“

„Ali to se ne rimuje“, rekla si ti.

I ponovo se smejemo, bez zadržske, bez kraja, sve dok ne popadamo u smetove koji se tope, dvoje mršave, tanušne, sasvim usamljene dece u sasvim stranom svetu.

* * *

Ponekad po podne nema nikoga kada se vratimo kući, stan je taman i pogašen, samo su mirisi i dalje tu. Tada zažalimo što nismo požurili, što nismo brže dotrčali kući kroz zimu, da bismo imali još više tih trenutaka samo za nas unutra u tami i relativnoj toploti.

Ta popodnevna nasamo, kada poređamo jastuke po podu, sasvim blizu, pred samim televizorom, bila su nešto najbliže sreći što sam imao u prvo vreme. Naučili smo švedsku reč za biranje kanala, pa smo ih menjali napuštajući arapske kanale, i odmah išli do Rikija Lejka, Opre i repriza *Beverli Hilsa*. Umakali smo suvi švedski hleb u humus ili baba ganuš ili šta god smo uspevali da pronađemo zaboravljeno u dnu frižidera, iza kiselog paradajza i bezukusnih, polutrulih paprika. Zatim smo samo ležali tamo, i dalje smrznuti ali pospani, poluotvorenih očiju, a ti si mi naglas čitala titlove teškim i umornim glasom, koji je bio toliko topao da sam zamišljao da mogu da se uvijem u njega kao u ćebe, kao u najdeblji, najmekši pokrivač, i zaspim sve dok hladnoća ne uzmakne, a sunce ne prodre kroz otvore u dronjavim venecijanerima i vrati nam naš svet.

Ali najčešće se neko od njih već vratio kući sa kursa ili privremenog posla, sa svojim uzdasima i stenjanjem, umornim očima, sirotinjskim svađama, malodušnim pitanjima o domaćim zadacima, ljutitim bukvicama i uzdignutim otvorenim dlanovima kada im kažemo da nemamo domaći. Kako ćemo ikada išta naučiti? Ovo društvo je suviše slabo, suviše neozbiljno. Naravno, oni treba da urade svoje domaće zadatke iz matematike i arapskog, a gledaju nas kako se izvlačimo iz svega toga, kako se izvlačimo što dalje od njih, kako krišom šapućemo na švedskom:

„Jesti, sest, tresti, plesti, odvesti.“

„Dvor, čvor, bor, hlor, smor.“

Slušali su nas kako kreštimo, na samoj ivici da zapevamo.

Gledali su kako nam rastu krila.

4.

Menhetn, Njujork – subota, 15. avgust 2015.

Sunce se pojavilo nad sivom letnjom izmaglicom kada je voz kloparajući izašao na most Menhetn. Već je bila vrućina, a Jasminino levo oko je pulsiralo i bolelo. Ali ako je već trebalo da je zabrinjava sopstveno telo, onda je ozbiljnije pitanje bilo njeno stopalo, iz kog je juče ujutru brzo izvadila komadić srče, pre nego što je obula svoju crnu platnenu patiku. Dakle, samo ju je izvadila, dok su pranje i previjanje usledili mnogo kasnije, u toku popodneva, u toaletu nekog restorana u Prospekt hajtsu. Sada je osećala kako joj rana pulsira ispod gumenog đona, kako se krv lepi i natapa smotanu gazu. Naravno, uopšte nije pomoglo što je sinoć satima tumarala po parku Prospekt kroz mrak, kao neko ko pati od nesаницe ili kao živi mrtvac, dok se na kraju nije prijavila u hotel koji uopšte nije mogla da priušti na Din stritu, gde je provela još jednu crnu noć bez sna.

Posmatrala je reku i zbijenu, jutarnje sivu siluetu grada, i učinilo joj se da joj se život ponovo završava, kao da je ponovo stigla do granice onoga šta njen život predstavlja ili je nekada predstavljao. Iznenadilo ju je što taj osećaj jedva

da je imao ikakve veze sa Davidom. Drugačije je zamišljala trenutak kada će ga konačno ostaviti. Mislila je da će biti čistiji i jasniji, monumentalan, a ne samo delić nečeg drugog, većeg i važnijeg.

Sada je na sedište pored sebe stavila sve što ima. Vojničku torbu američke mornarice koju je kupila pred svoje prvo putovanje u Ljubljanu pre pola godine. U njoj se nalazio njen blok za skice, kompjuter, nešto rublja, majice, nekoliko pari čarapa, jedna marinski plava, široka suknja nekog engleskog kreatora, duga do kolena i toliko skupa da joj se zavrtele u glavi kada ju je pre nekoliko meseci kupila na Ibeju; kao i jedna M-51 vojna jakna najmanje veličine, ali ipak prevelika za nju, koju je kupila u istoj prodavnici vojnih viškova kao i mornaričku torbu. Zatim telefon i prekoračena ameriken ekspres kartica u džepu. I to je sve što je ponela sa sobom. Ostalo pripada prošlosti. Još jednoj među njenim prošlostima.

Ponovo je izvadila telefon iz džepa, osećajući kako se vibracije voza poklapaju sa drhtanjem njenih ruku. Telefon se tresao i poskakivao. Bio je toplo, isto kao i pre mesec dana, kada je sedela u jednom drugom vozu metroa, vozeći se prema centru baš kao i sada, kod nekog klijenta u blizini Grand central stanice. Nije se više sećala ko i šta je bilo u pitanju, samo kako je telefon zapištao u njenoj ruci, pa zatim kako je osetila žmarce koji su se u podjednako meri sastojali od stida i radosti kada je videla ko je pošiljalac. Bio je to mejl od Parise. Stidela se zbog toga što se setila svih ostalih mejlova na koje nikada nije odgovorila. Stidela se zbog toga što joj je mejl odvuкао misli prema Naselju Berj, njenom starom životu, svemu što je napustila, Ignasiju, Fadiju.

Istovremeno, bilo je tu i radosti zbog toga što je Parisa istrajavala i još uvek joj povremeno pisala tokom godine,

iako su Jasminini odgovori uvek izostajali, iako nije ni znala da li ih Jasmina čita. Čak je i Fadi naposletku prestao da joj piše. U početku je nameravala da odgovara, barem na njegove mejlove. Osmišljavala je odgovore u glavi ležeći na dušek u položenom na pod u Kraun hajtsu. Duga pisma puna pojedinosti, puna objašnjenja i obećanja o povratku.

Čak i sada je to ponekad radila, možda tri godine posle Fadijevog poslednjeg mejla. Ali nikada ih nije napisala. Ne zbog toga što nije želela, već nije znala kako da počne. Njen raskid sa Naseljem Berj bio je tako iznenađan i potpun. Takođe, to bio i jedini mogući način: Napustila je Fadija i sa Davidom otišla pravo na aerodrom *Arlanda*. A Ignasio? Da li je znao da se to sprema? Da samo što nije otišla? Da ga je zato ostavila još pre nego što je upoznala Davida? Čak su i Ignasiovi mejlovi na kraju prestali da stižu.

David i ona bili su kao pijani kada im je on kupio karte za novac od stipendije, a ona je istog trenutka ugasila svoje naloge na *Fejsbuku* i *Instagramu*. Izbrisala je sve što ju je držalo zatočenom u mreži Naselja. Sve osim mejl adrese, poslednjeg tanušnog konopca za spasavanje. Sve osim stida.

Kako je mogla toliko brzo da ostavi sve iza sebe? Naselje koje ju je oblikovalo. Ignasija koji joj je bio prva ljubav. Ali iznad svega, Fadija. Kako je mogla? Svog brata, svoju krv, njega koga je štitila i nad kojim je bdela otkako zna za sebe. Ali alternativa nije postojala, činilo joj se da Naselje preti da sraste s njom i uvuče je u nešto duboko i mračno, nešto za šta je uvek znala da postoji tamo negde, i čiji je deo na neki način očekivala da će postati.

Ali kada je upoznala Davida, kao da se odjednom otvorio neki drugi put. Drugi pravac, drugi život. I izabrala ga je, skoro bez ikakvog razmišljanja. Ako hoćeš da nastaviš dalje, neke misli nikada ne treba domisliti do kraja.

U istom trenutku kada se stari, oronuli avion *Ameriken erlajnsa* prizemljio na aerodrom DŽFK četiri godine ranije, njen život je počeo iz početka. Kao i milioni drugih, umotala se u Njujork kao u nevidljivi ogrtač i iščezla. Ništa pre Njujorka. Nema prošlosti, samo budućnost. Američki san. Uprkos Davidu, drogama i siromaštvu. Uprkos čežnji za kućom i potajnoj spoznaji da se ono što ju je vuklo dole, ono mračno i lepljivo, ne nalazi u Naselju, već je sve vreme unutar nje same.

A onda je iznenada stigao mejl od Parise – niotkund. Ne zna ni zbog čega ga je uopšte otvorila, ali možda joj se Naselje Berj učinilo toliko dalekim da je pomislila kako je prokletstvo poništeno. U svakom slučaju, pismo je bilo kratko, samo nekoliko redaka:

Zdravo, Jas!

Da li ti je ovo i dalje mejl? Bilo kako bilo, ne znam kako da ti saopštim, ali brat ti je mrtav. Ne znam koliko ti znaš, ali otišao je u Siriju. Sada su na Fejsbuku objavili da je poginuo u borbi. Mehdi je razgovarao s tvojim roditeljima. Žao mi je, sestro.

Sećala se da se voz zaustavio kod Trinaeste ulice baš kada je pročitala poslednju kratku rečenicu, i da je ustala i probila

se napolje iz vagona, pa pojurila uz pokretne stepenice ka parku Vašington skver.

Ostatka tog dana uopšte se nije sećala, sve do kasno uveče, kada ju je David zatekao sklopčanu ispod prozora koji je gledao na ulicu, u njihovom oronulom studiju u Kraun hajtsu. Kao da je čitav dan izbrisan, kao da nikada nije ni postojao.

„Moraš da pozoveš roditelje“, prošaputao je i sklopčao se oko nje, barem tada ne nestrpljiv ili brz, već miran i topao.

Ali ona se izvukla iz njegovog zagrljaja i samo odmahнула glavom i zurila u zid dok je sa svakim novim udahom život polako isticao iz nje.

Sledećeg jutra probudila se sa novim osećajem u grudima. Bila je to pustoš za kakvu nije znala da uopšte postoji. David je ponovo iščezao, a soba je bila prazna i pro hladna. Jedan žarki zrak sunca provukao se kroz prljavi prozor i rasprostro se preko betonskog poda poput prosute čaše soka od pomorandže.

Nekoliko dana nije napuštala sobu, sve dok je Bret naposletku nije potražio, pošto je propustila sastanak s njim, i primorao je da odu u kafe gde je pojela pola bejgl peciva, pritom jedva otvarajući oči. Njih dvoje se zapravo i nikada nisu videli izvan poslovnog odnosa, a Bret nije bio od onih koji umeju da teše, a ni ona nije bila spremna da primi utehu, pa su pretežno sedeli u mučnoj tišini, dok ona naposletku nije otvorila oči i susrela njegov pogled koji je izražavao neprijatnost.

„Pronađi mi neki posao“, rekla je. „Bilo kakav. Samo da je daleko.“

Bilo šta, samo da prestane da misli na Fadija, da prestane da o tome razgovara sa Davidom. Bilo šta, samo da ne mora

da pozove roditelje ili se vrati nazad u Naselje Berj. Bilo šta, samo da izbegne samu sebe i svoju izdaju.

Bret je klimnuo glavom i platio njen oskudni doručak. Tri dana kasnije našla se u avionu za Detroit, a potom su usledili Baltimor i Tokio. Jedva da je stizala da opere odeću između putovanja. Prazna i mračna poput siluete ili senke, puštala je da je voze između hotela i aerodroma, između sastanaka sa umetnicima i ljudima iz reklamne industrije, nezainteresovana za sadržaj ili svet oko sebe. Na nogama su je držali samo cilj i brzina.

Prošlog utorka je bila u Tokiju, u nekom pustom i modernom hotelu punom pravih uglova i svetlog drveta, negde u Šibuji, kada joj je usred noći stigla druga poruka. Prvi put je videla majčinu mejl adresu, i na trenutak je pomislila da obriše mejl bez čitanja. Ali bila je tako iscrpljena, tako umorna od odupiranja i bežanja, da ga je ipak otvorila. Tekst je bio kratak, samo nekoliko rečenica:

Na Fejsbuku piše da je Fadi poginuo pre mesec dana, ali on se pojavio u Naselju Berj pre samo nekoliko dana. Ne razumem, Jasmina. Molim te, dođi kući.

Uspravila se u krevetu i upalila lampu. Uz mejl su bile priložene četiri fotografije. Kliknula je na prvu i videla kako ekran mobilnog ispunjava mladić koji drži kvadratni šablon širok jedan metar naspram prljavog zida i kroz njega farba crvenim sprejom.

Pod svetlom ulične svetiljke mladićev profil se video iznenađujuće jasno. Jasmina je prevukla drhtavim prstima preko slike i uvećala je što je više mogla, dok čitav ekran nije zauzelo samo mladićevo mutno, pikselizovano lice. Bio je mršav i izmučen, mršaviji nego ikada, čak i dok je bio dete,

kao da je upola neka druga osoba. Ali Jasmina je odmah znala da je on. Prepoznala bi ga uvek, na svakoj slici. To je bez ikakve sumnje bio Fadi.

Jasmina se isteturala iz voza kod Bliker strita, pa se stepenicama popela na Hjuston strit. Bret je stajao na parkingu kod benzinske pumpe, oslonjen na crni džip, dovoljno monstruozan da bi mogao pripadati nekom oligarhu. „*Are you safe enough?*“, * pitala je neka firma za obezbeđenje po imenu *Sterling sekjuriti* sa bilborda iznad njega, slovima visokim čitav metar. Jasmina je stisnula zube i pokušala da zaboravi na bol u nozi. Za njega sada nema vremena.

David je spiskao sav novac koji je pokušavala da uštedi. Sada su joj preostali još samo Bretovi kontakti i njena sopstvena snalažljivost da bi nekako uspela da se ukrca na let za Stokholm. Poslala mu je ostale tri slike koje su bile priložene uz majčin mejl. Tri slike koje su pokazivale da se u Naselju Berj nešto događa. Sada je još samo pitanje da li će biti dovoljno za putovanje, novu šansu da sve dovede u red.

---

* Engl.: Da li ste dovoljno bezbedni? (Prim. prev.)

5.

Naselje Berj – proleće 2007.

Proleće je, pravo čudo, prosto ne možemo da poverujemo, i jakne koje smo u novembru maznuli u prodavnici *Stadijum* u centru sada spadaju sa nas i ostavljaju nas bledunjavih, tankih ruku, izmučenih mrakom, dok nam se u očima i dalje vidi odsjaj zime provedene uz igrice *Hejlo* i *Fifa*. Kao da smo zaboravili da ćaskamo i nemamo nikakvih interesovanja van ekrana. Slabašno, bledo sunce udaralo nam u lice dok smo sedeli raspoređeni po izvrljanim, izlomljenim klupama na igralištu, i počinjali da se prisećamo jednog drugog života, ili da ga pronalazimo.

„Možemo da pravimo roštilj, *len!** Sa onim ekstra kobasicama!“

„Kada ćemo opet moći da se kupamo? Valjda u maju?“

„Ey, meni je dovoljno da mogu da cevčim hladno pivo na suncu, čoveče.“

Još nije leto, pa drhtimo, ali odbijamo da obučemo jakne dok se dobacujemo loptom na putu za Kamp nou, zglobovi

---

* Tur.: družę. (Prim. prev.)

su nam ukočeni i pucketaju, para nam i dalje izlazi iz usta sa svakim dahom.

I tako izlazimo na sumorni teren sa veštačkom travom, gde se okamenjeni sneg i dalje vuče po čoškovima, teramo klince koji se tu vrzmaju s plastičnom loptom i delimo se u dva tima, po trojica u svakom. Istežemo se i šutiramo loptu tako snažno da se škripanje mreže koja okružuje teren prolama poput grmljavine duž betona. Lois, Lisac i ja igramo protiv Mehdiya, Bauntija i Faršada, što je naravno potpuno nepravedno – pa Baunti ima jebelih sto kila, dok Mehdi sav šišti i pišti zbog astme, ali baš me briga za to, samo hoću da pobedim, hoću da osetim vetar na leđima, proleće na licu, leto koje je toliko blizu da ga možeš dodirnuti. A ovog popodneva mogu da trčim večno, udaram petom i izvodim jebene makazice. Ja sam Tijeri i Eto. Ja sam Zlatan. A kada smestim loptu u rašlje sa pola terena, osećam kako mi odjednom čitav svet staje u grudima, i kada raširim ruke i trčim ukруг po jadnoj, proklesoj veštačkoj travi, čujem publiku kako hući i urla oko mene, osećam kako se ruke podižu uvis, kako mi se šire krila, a telo mi postaje sve lakše, dok na kraju ne poletim i lebdim visoko iznad veštačke trave, visoko iznad Mehdijeve astme, visoko iznad betona.

Ovakva popodneva u rano proleće nikada se ne završavaju, čak ni kada sunce zađe, temperatura se spusti, i kao da se zima ponovo vrati. Čak ni tada nije kraj, ali kada se senke vrate, ponovo oblačimo jakne, to je povlačenje, a ne kapitulacija, pa sedimo na klupama na igralištu, pušimo, pijemo kolu i sanjamo nove, velike snove od kojih hvata vrtoglavica, dok nam se znoj od fudbala suši na koži.

„Jebote, znaš Anu Mariju? Horheovu mlađu sestru? Kako ima dobre dude. *Wallah*,* kunem ti se, čoveče, ista je Rijana.“

---

* Arap.: kunem se bogom. (Prim. prev.)

„Trebalo bi da zgrnemo neku kintu i zapalimo za Bar-selonu, *yao*.^{*} Da pogledamo koju utakmicu. Valjda Horhe tamo ima strica?“

„Ja ću da skupim kintu i zapalim za Australiju, *len*. Baš su totalno kul oni keguri, jelda?“

„Australiju. Jebote, Baunti, koji si ti *bati***^{*}. Keguri? Ha-ha-ha-ha-ha!“

„Keguri!“

Smejali smo se Bauntiju dok nismo popadali na tvrdi, još smrznuti pesak, sve dok više nismo mogli da dišemo, a za to vreme je Baunti besneo i vikao, i samo što nije počeo da slini, pa je na kraju odustao i otišao.

Mi smo ostali da ležimo dok je smeh isparavao negde preko krovova i ostavio nas ćutljive i nemirne, dok je svetlo svuda oko nas od jasnog i bledeg postajalo sivo, pa najtamnije plavo. Veče nije ličilo na proleće, nije bilo blago već ledeno hladno, na nebu su još uvek zimske zvezde, jasno ocrtane naspram plavetnila. Okrenuo sam se i sklopio oči. Možda je zbog ovog neobičnog svetla ili proleća koje je došlo i nestalo u jednom danu, ali odjednom me je poput talasa prozeo strah, pa sam se trgnuo, skoro ostavši bez daha. Srce mi je lupalo toliko snažno da sam legao potrbuške na tlo, u bazen s peskom.

O takvom nečemu ne govoriš braći, ako ne želiš da postaneš kao Baunti. Neprestano sam dahtao i usisavao u sebe litar po litar ledenog vazduha, osećajući smrznuti pesak na usnama, terajući sebe da se smirim i svoje srce da prestane sa lupanjem.

„Ej, Fadi? Šta radiš, jebote?“

Naterao sam se da otvorim oči, gurajući onaj osećaj naniže u stomak, naterao sam se da stanem na noge.

„Ništa, pederu“, odgovorio sam. „Idemo.“

^{*} Čuješ – u useljeničkom slengu. (Prim. prev.)

^{**} Guzičar u slengu. (Prim. prev.)

* * *

Idemo. Prema pasareli nad šinama, smrznuti u majicama ispod jakni, ali nam proleće i dalje skakuće i rita se pod kožom. Dreždimo na mostu nad kolosekom metroa, okrenuti leđima ogradi, pljujemo i pušimo i gledamo kako vozovi škripe i tutnje ispod nas, puni bele svetlosti i jasno usmereni.

Pozdravili smo se sa Adeom, koji se pojavio iz niza istovetnih kuća, u „kanada gus“ jakni i sa kesom u kojoj nešto zvecka.

„Jebote, baš je hladno“, rekao je „Mislio sam da je sada proleće.“

Klimnuli smo glavama. Kada sam video njega, pomislio sam na tebe i na to da te već nedelju dana uopšte nisam video. Umalo da ga pitam da li te je video u studiju, ali nisam smognuo snage. Umesto toga sam povukao krzneni okovratnik na njegovoj ogromnoj jakni.

„Ekstra *gawad*“, * rekoh. „Pravi si reper u toj jakni.“

Slegnuo je ramenima, a krzno je šuštalalo.

„Imaš nešto za cirku?“, graknu Mehdi. „I ne nudiš!“

„Beži tamo“, odgovorio je on. „Žurka je kod Reda. Sačekajte još par godina, pa ćemo i vas zvati, balavci.“

Otišao je pasarelom grohotom se smejući.

„Ala se stisô! Jebena štekara“, povika Mehdi za njim.

Ade se nije ni okrenuo, samo je podigao srednji prst prema nama i nastavio da se spušta prema betonskom naselju.

I tako se vučemo duž ispucalog asfalta, preko još smrznutih, žutih travnjaka, pod razbijenim uličnim lampama. Označavamo zidove zgrada i električne ormariće našim jadnim znakom. *Boing*. Sa zvezdom umesto slova o. To ne znači ništa, ne znamo čak ni odakle potiče, ali ipak tetoviramo čitavo Naselje našim glupostima, a ja sve vreme gledam

---

* Makro, propalica – u useljeničkom slengu. (Prim. prev.)